Jaarverslag VVDB-werking in 2024

VVDB-inspiratiedag te Erembodegem

1. VVDB zorgde voor een groeiend lerend netwerk van bewonersgroepen

1.1 Een hechter netwerk met meer ledengroepen en contacten met andere burgergroepen

- Het aantal **ledengroepen** groeide in 2024 van 77 naar 87. In 2025 willen alvast vier burgergroepen aansluiten. Bekijk de kaart met gegevens en expertise van alle ledengroepen.
- Er werd ingezet op communicatie met of een bezoek aan **niet-ledengroepen**.
- Diverse bestaande én opstartende bewonersgroepen kregen **coaching op maat**. Het ging daarbij o.a. om het afwegen van de rollen van burgers versus die van het bestuur, een dorpsbevraging, en enkele specifieke projecten.
- **Ledengroepen vonden elkaar** ook onderling om expertise uit te wisselen of samen te werken. Binnen dezelfde gemeente ging dit in het verkiezingsjaar o.a. over de aanmaak van een gezamenlijk memorandum of het organiseren van een verkiezingsdebat. OF er gebeurde een fusie: Dorpsraad Kortemark vormt nu samen met Dorpsraad Handzame één dorpsraad in de gemeente Kortemark. Maar ook buiten de gemeentelijke grenzen waren er contacten.

1.2 Werking rond Vlaamse buurtpunten/dorpshuizen

- VVDB zocht samenwerking met **Kwaito**, partner van het nieuwe initiatief Ondernemen met je Buurt (oprichters: Kwaito, Ferm en Cera). Dit resulteerde onder meer in de inbreng van Arnaud Stas op de VVDB-inspiratiedag in oktober te Erembodegem. Hij stelde ondernemen via buurtpunten voor met inschakeling van mensen met zorgnoden.
- VVDB was aanwezig in Kessel-Lo op een bijeenkomst voor experts die willen meewerken met het initiatief **Ondernemen met je Buurt**.

- Een tweede samenkomst van het **lerend netwerk van Vlaamse buurtpunten en dorpshuizen** dat VVDB in 2023 oprichtte, ging door begin december 2024. Financiële duurzaamheid van de werking van buurtpunten en dorpshuizen – met inzet van nieuwe modellen en het zoeken naar de juiste mensen en middelen om in te gaan op de concrete lokale noden – alsook inzetten op zorg en deelmobiliteit vanuit een buurtpunt stonden op de agenda.

1.3 Een sterker lerend netwerk van bewonersgroepen

Door gerichte vorming aan te bieden, versterkte VVDB ook in 2024 de capaciteiten van de deelnemende bewonersgroepen. De vorming focuste op en stimuleerde tot het benaderen van het lokaal bestuur in het verkiezingsjaar en op de aanmaak van een goed onderbouwd dorpsvisieplan. In het kader van het 'verbonden dorp' – het nieuwe Europese concept waar VVDB eigenlijk al jaren aan werkt – is het zaak het lokaal bestuur maximaal bij de plannen van de dorpsteams te betrekken.
De verslaggeving van alle vormingen staat gebundeld op deze pagina van de VVDB-website.
Het aanbod was zowel digitaal als fysiek.

1.3.1 Digitale vormingen

- Tijdens het belangrijke verkiezingsjaar 2024 organiseerde VVDB **vier webinars**:
  - Verbonden dorpen i.s.m. de Vlaamse Landsmaatschappij (VLM);
  - Een politiek debat organiseren (een webinar in debatvorm);
  - Opmaak van een onderbouwd dorpsvisieplan met inbreng van Dorpsraad Ottenburg, Dorpsraad Sint-Lambrechts-Herk en Dorpsteam Veerkrachtig Ranst;
  - Tien jaar GoeBezig-prijs, een kijk op duurzame projecten, met insteken rond erfgoed, sociale cohesie, het belang van de dorpszaal en groenbeheer.
- Het **vormingsluik** na de Algemene Vergadering op 04/05 focuste op nabije zorg. De goede praktijken 'Buren voor Buren' van Kumtichcomité vzw en de werking met Straatambassadeurs in de Sint-Jozefswijk in Eeklo stonden daar geagendeerd en vormden goede inspiratiebronnen.

1.3.2 Live-vormingen

- Tijdens de fysieke **inspiratieavond** 'Burgers aan zet voor een bloeiende gemeenschap' op 23/09 te Hasselt i.s.m. Provincie Limburg kwamen deze thema's aan bod:
  - de kracht van burgerparticipatie;
  - LEADER-projecten in de lokale gemeenschap rond gereedschapsdelen, van dorpszaal naar dorpshuis (Landelijke Gilden) en Tuinstraten (Commons Lab).
- Op de fysieke Vlaamse **Inspiratiedag** rond het thema 'Zorg in het dorp vanuit burgerkracht' van 05/10 te Erembodegem gaven diverse sprekers boeiende insteken. Arnaud Stas (Kwaito), Jan Vanwezer (De Wingerd – De Boomgaard), Diane Lievens (vrijwillige gezondheidsgids), Lies

VVDB-inspiratiedag te Erembodegem

Theunynck (Dorpspunten De Lovie), Niels Brewaeys (burenverbinders i-mens) en Pol Schats (intergenerationeel samenwerken in Alken) presenteerden vanuit hun ervaringen tal van mogelijke vormen van nabije vrijwillige alsook professionele zorg in dorpen.

1.4 Publicaties

- Een nieuwe publicatie rond het thema **nabije zorg in dorpen en buurten** inspireert burgergroepen maar ook lokale besturen en concullega's.
- De publicatie rond **eenzaamheid** kreeg een kleine update.

Alle inspiratiebrochures van de voorbije jaren staan verzameld op deze pagina van de VVDB-website.
Lees en herlees deze documenten en ga er volop mee aan de slag!
Houd VVDB op de hoogte van wat jullie – succesvol of met uitdagingen – ondernemen.
Jullie goede praktijken kunnen de nieuwsbrief of een toekomstige inspiratienota sieren!

1.5 Opvangen en doorgeven van bottom up-signalen aan de Vlaamse Overheid (zie verder p. 5)

2. VVDB activeert lokale besturen tot meer participatie

1. VVDB bezocht het lokaal bestuur van Assenede, Gistel, Herzele en Middelkerke i.h.k.v. de samenwerking met **dorpsteams**.
2. Vijf lokale besturen gingen in 2024 een **partnerschap** met VVDB aan: Assenede, Deinze, Herzele, Hoogstraten en Mol. In ruil kregen ze daarvoor begeleiding of documentatie op maat.
3. VVDB organiseerde twee digitale **academische lezingen. Bekijk** de verslaggeving op de website**.**
   - 29/04: Vertrouwen bouwen (rond de commons en eigenaarschap van burgers) met Professor Pascal Gielen (UAntwerpen)
   - 14/11: Actuele vormen en de toekomst van burgerparticipatie met Professor Tine De Moor (Erasmus Universiteit Rotterdam)

   Via het inschrijvingsformulier voor dit soort lezingen komen vragen binnen van lokale besturen omtrent participatie en burgerkracht. VVDB beantwoordt die achteraf via mail als de vragen niet of te weinig aan bod zijn gekomen in de lezing.

Lezing Prof. De Moor

4. VVDB organiseerde twee bijeenkomsten van het **lerend netwerk van participatieambtenaren**.
   - Bij een fysieke samenkomst in Leuven i.s.m. Landelijke Gilden en VLM lag de focus op de weg naar het verbonden dorp, bekeken vanuit de blik van ambtenaren.
   - Op een digitale uitwisseling brachten vorsers van UGent de resultaten van hun onderzoek 'Lokale democratie in Vlaanderen – De kijk van burgers, middenveld, politici en ambtenaren' naar voren. Daarna volgde uitwisseling omtrent de participatie van burgers bij de opmaak van het Meerjarenplan.

5. VVDB zorgde voor verdere verspreiding van het begrip **tussenheid** via 2 nieuwe artikelen van Prof. Lancksweerdt, het VVDB-memorandum, op de academische vorming, in nieuwsbrieven, …
6. De lijst van **contactgegevens** omtrent het participatief beleid van Vlaamse gemeenten wordt continu geactualiseerd. VVDB houdt bij wie in welke Vlaamse gemeente op de participatiestoel zit en zoekt of onderhoudt ook contact met deze personen.

3. VVDB was als beleidsmedewerker of bestuurslid aanwezig op initiatieven van concullega's

Dit gebeurde onder meer op de:

→ Inspiratiedag Netwerk Duurzame Mobiliteit te Gent.
→ Inspiratiedag onderzoek Thomas Moore rond het verband tussen eenzaamheid en inrichting van ruimte te Brussel.
→ Terugkomdag alsook de Focusgroep inclusieve mobiliteit i.h.k.v. de Green Deal Deelmobiliteit en Wonen te Brussel.
→ Boekvoorstelling onderzoek UGent rond lokale democratie met Prof. Bram Verschuere e.a. te Antwerpen.
→ Inspiratiedag Vluchtelingenwerk Vlaanderen rond het thema 'Hoe ga je in overleg met het lokaal bestuur? Hoe krijg je lokaal impact?'
→ Bijeenkomst Kerk in het Midden-Netwerk van VVSG te Gent.
→ Studiedag DNA van het Dorp in Beitem (Roeselare) i.h.k.v. de Week van de Dorpelijkheid.

Inspiratiedag Netwerk Duurzame Mobiliteit

4. VVDB speelde in op LEADER-kansen en werkte samen met LEADER- actoren. VVDB betrok daarbij ook de Vlaamse dorpsbewoners en ledengroepen.

- VVDB vermeldde in nagenoeg elke nieuwsbrief de **LEADER-oproepen** of de activiteiten. (Bekijk de VVDB-nieuwsbrieven.) Alle ledengroepen die in een LEADER-gebied liggen, kregen ook apart alle informatie over de oproepen en de bijeenkomsten in hun LEADER-gebied.
- De bestuurders van VVDB-ledengroepen in de verschillende LAG's namen deel aan de digitale of fysieke bijenkomsten van hun **Lokale Actiegroep**.
- Jan Van Bogaert (van LEADER Kempen-Oost) werkte mee aan het opstellen van het 'Draaiboek LEADER Kempen' en nam in zijn regio ook deel aan de 'Op café met 3'-promo om nieuwe projecten in te dienen.
- Katleen De Rooster (van LEADER Kempen-Zuid) nam samen met Maarten Lippens (van LEADER Meetjesland-Leiestreek) deel aan de LEADER-dag op 22 november in Deinze.
- Bewonersplatform Bassevelde is als partner betrokken bij een **microproject** in het dorp.
- Culturele Dorpsraad Waanrode vzw (Kortenaken) vroeg een microproject aan, in functie van de viering van 50 jaar dorpsraad.
- Dorpsteam Ginderbuiten (Mol) is partner in een project rond ontmoetingsbanken in het dorp.

- VVDB organiseerde een **overleg** met alle leden die actief zijn in een LAG om terug te blikken op het voorbije werkjaar. De vertegenwoordigers in de LAG benadrukken het belang van burgerparticipatie in de projecten.

5. VVDB signaleerde knelpunten en opportuniteiten aan de Vlaamse Landmaatschappij die daaruit conclusies trok in het kader van het Vlaamse dorpenbeleid. VVDB zette zich daarnaast ook in voor Vlaamse initiatieven rond dorpen.

- Het doorgeven van de opgevangen **bottom up-signalen** uit 2024 aan de Vlaamse Overheid gebeurde zowel op 4 digitale uitwisselingsmomenten met de *Vlaamse Landmaatschappij* als via een samenvattend rapport rond 15 thema's die VVDB via de ledengroepen capteerde.
  1. Goede samenwerking/participatie met het lokaal bestuur
  2. Inclusieve samenleving
  3. Mobiliteit en basisbereikbaarheid
  4. Verkeersveiligheid
  5. Veiligheid en wonen
  6. Ruimtelijke ordening en voldoende open ruimte
  7. Openbare ruimte
  8. Groen en biodiversiteit
  9. Gemeentelijke dienstverlening
  10. Ondernemen
  11. Zoektocht naar vrijwilligers
  12. Mentale gezondheid
  13. Fysieke gezondheid
  14. Toerisme en recreatie alsook erfgoed
  15. Smart-component binnen 'het verbonden dorp'
- De medewerking aan **Vlaamse initiatieven** rond dorpen ging in 2024 voornamelijk via de verspreiding van informatie over het Vlaams dorpenbeleid e.a. plattelandsverbonden zaken via de nieuwsbrieven. Verder nam VVDB op 18 april 2024 actief deel aan de Forumdag rond het Plattelandsrapport.

6. VVDB participeerde ook aan netwerken van Europese plattelandsontwikkeling

- Via **ERCA (European Rural Community Alliance)**, de Europese koepel van organen voor burgerparticipatie van zo'n 15 landen en regio's waar VVDB intussen enkele jaren lid van is, wordt VVDB betrokken bij de kernvraagstukken van Europese plattelandsontwikkeling. Het gaat daarbij om: het in stand houden van voorzieningen, meer economie in plattelandsgebieden, het betrekken

van meer jongeren en vrouwen bij het beleid, de luister- en participatiebereidheid van de besturen op de diverse niveaus opkrikken, de toekomst van (jonge) boeren verzekeren, de duurzaamheid van de leefgebieden verzekeren, …

- De Stichting **EPCE** (**European Partnership for Citizen Empowerment),** opvolger van Samenwerkingsverband Burgerkracht Europa, wil burgerinitiatief in drie gebieden (Nederland, Nordrhein-Westfalen en Vlaanderen) ondersteunen en er uitwisseling van expertise organiseren.

7. VVDB verzorgde de informatiekanalen

- De website werd continu bijgewerkt en geactualiseerd.
- De Facebookpagina werd onderhouden en de Linked In-pagina geactualiseerd.
- Tal van gerichte mails werden verstuurd.
- De VVDB-nieuwsbrieven (11 maandelijkse zendingen en 3 nieuwsflashes) bereikten ongeveer 1270 adressen. Ze krijgen veel waardering van partnerorganisaties. Het leesbereik lag in 2024 gemiddeld op 51,8 %! Heel wat informatie, inspiratie, projectoproepen en goede praktijken van burgergroepen en lokale besturen worden ermee verspreid.

8. VVDB zette rolmodellen in de kijker via de GoeBezig-wedstrijd

De GoeBezig-wedstrijd was in 2024 aan de tiende editie toe.

- Voor burgergroepen werden daarom uitzonderlijk twee thema's gelanceerd nl. 'tussenheid' alsook het heropleven van een dorp door een specifiek project rond een binnen- of buitenruimte. Twee burgergroepen vielen dan ook in de prijzen. Zij ontvingen allebei een cheque van €500 van vdk bank.
- Een lokaal bestuur won de prijs rond het thema 'tussenheid' en geldt daarmee als goed voorbeeld wat participatieve processen in dorpen betreft.
- Bekijk de samenvattende verslaggeving alsook de persartikelen op de VVDB-website.

Dorpsteam Ranst wint de prijs Tussenheid

Terras Mardijk! uit Molenbeek-Wersbeek wint de prijs leefbaar dorp

9. VVDB doorliep een zelfevaluatie/ambitieplanning met een externe coach

Op aanraden van VLM trok VVDB de externe coach Inés Verplancke aan. Zij bekeek samen met het VVDB-bestuur tijdens twee intensieve sessies welke impact de vzw reeds heeft en verder in de toekomst wenst. Hoe kan VVDB de impact nog vergroten? Daarbij bleek vooral meer personeel (wat dus een verhoging van de subsidiemiddelen vergt) essentieel. VVDB verzond daarom in april 2025 een brief naar het kabinet van Minister Crevits om daarover in gesprek te gaan.

DANK aan al wie op haar of zijn eigenste manier een steen of steentje bijdroeg aan de VVDB-werking in 2024. Mede dankzij veel vrijwillige inzet kende de vzw terug een mooie groei.
Terugblikkend op de 12 jaren vzw-werking ziet VVDB in Vlaamse dorpen steeds meer veerkracht opduiken. Ook is er in heel Vlaanderen steeds meer netwerking tussen bewonersgroepen onderling te zien, tussen bewonersgroepen met hun lokale besturen, en vanuit VVDB met concullega's.
VVDB wenst de ingeslagen weg nog intenser verder te zetten. De vzw hoopt daarbij volop op de medewerking van alle ledengroepen te mogen rekenen.

CONTACTGEGEVENS
Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw
Ondernemingsnr. 0525.949.044 – RPR Gent
Maatschappelijke zetel: Heldergemstraat 106, 9450 Heldergem
Correspondentieadres: Stroomstraat 1, 9968 Oosteeklo
T +32 473 24 40 71
E info@dorpsbelangen.be
W www.dorpsbelangen.be
Volg ons op Facebook en Linkedin
Schrijf je in op onze nieuwsbrief

VLAAMSE VERENIGING DORPSBELANGEN
Uw partner voor leefbare dorpen!

Met de gewaardeerde steun van

VLAAMSE LAND MAATSCHAPPIJ
Vlaanderen is open ruimte